

EDINOST

Glasi slovenskega političnega društva za Primorsko.

*V edincih je moč.

»EDINOST« izhaja 2krat na teden vsako sredo in saboto o poludne. Cena za vsa leta je 6 gld., za pol leta 3 gld., za četrt leta 1 gld. 50 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu in v trafikah v Trstu po 5 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 6 kr. — Naročnine, reklamacije in inserate prejema Opravištvo »v. Zonta 5.«

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu »v. Torrente« »Nuova Tipografia«; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserati (razne vrste naznanih in poslanice) se zaračunajo po pogodbi — prav eno; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Vabilo na naročbo.

Z novim letom nastopi »Edinost« svoj IX. tečaj. Izhajala bode tudi v prihodnje dvakrat na teden, vsako sredo in saboto, vedno zvesta konservativnemu narodnemu programu, in z dosedanjim obsegom.

»Edinost« si je v zadnjih dveh letih z svojo pogumno odkritosrčno pisavo nakopala tu pa tam kakega nasprotnika, a pridobila je dosti več prijateljev in z njimi duševne gmotne podpore iz vseh slovenskih pokrajin. Topla zahvala gre posebno mnogim našim sodelovalcem in dopisnikom. Prosimo tudi daljne podpore.

H krati vabimo rodoljubne Slovence na obilno naročbo v letu 1884. Cena ostane listu dosedanja, to je:

Za vse leto 6 goldinarjev.

Za pol leta 3 gold.

Za 1/2 leta 1 gold. 50 kr.

Vse čest. naročnike opozarjamo, da se ima naročnina, kakor je naveda pri vseh časnikih, naprej plačevati in upravištvu pošiljati.

Uredništvo in upravištvo
»Edinosti.«

Govor mestnega svetovalca g. J. Nabergoja

(v seji mestnega zbora dne 18. t. m.)

(Konec.)

Razun tega, čestiti gospodje, tudi šolska postava podpira in opravičuje pravične zahteve Slovanov v Trstu. Ta po-

stava veli: *kder se nahaja zadostno število učencev katere koli avstrijske narodnosti, morajo kompetentne oblasti skrbeti za primerno število ljudskih šol in učiteljev, kateri znajo poučevati v materinsem jeziku šolarjev.* Po tej postavi torej imajo Slovenci v Trstu pravico do več slovenskih ljudskih šol, ker postava tudi govori, da na vsakega učitelja spada k večjemu po 80 učencev. A ne le ta zakon, tudi temeljna postava naše države v § 19. jamči Slovanom pravico, da se njihova deca v šolah poučujejo v materinščini in da tudi uradi z njimi poslujejo v istem jeziku. Gospodje, postavte so za to, da se državljanji, v prvej vrsti pa uradi po njih ravnaajo, one ne smejo ostati le mrtva črka. Mi Slovani pa smo dolgo, dolgo trpeli; drugi narodi so nas tlačili, dokler ni zasijala zlata svoboda. — A mej tem smo doleteli postati, zavedamo se svojih narodnih pravic, katere terjamo v imenu svobode in vesoljnega napredka, ni več mogoče, da bi vi, ali drugi, še dalje kontumacirali Slovence, in ako bi se vi, čestiti gospodje, še tako upirali našej pravični zahtevi, mi Slovenci se tega ne bomo strašili in ne odstopimo od začete poti, ker se bomo nepremehoma posluževali vseh postavnih sredstev, katera nam morejo pridobiti in zagotoviti uživanje naših svetih narodnih pravic. Prosim, da si dobro, prav dobro zapazite to, in potem vravnate svoje postopanje. A ker je boljše, da se z lepa in prijateljsko poravnamo, in ker je dobro in potrebno, da enkrat neha večni prepir za rad prava, katero je uže priznana po državnej in naravnej postavi, in katera pravica se mej pravimi liberalnimi ljudmi umeje sama ob sebi, prav zaradi tega in v interesu naše skupne, prekrasne domovine priporočam vam gospodom, da ne glasujete za predlog delegacije, ki je diktat predsojla proti slovenskemu narodu, ampak da podpirate moj predlog, ki se glasi: *Vesela in mestni zbor naj sklene, da se peticijska društva Edinost, oziroma 1429 očetov v Trstu (mestu) stanujočih, za osnovo slovenskih ljudskih šol v mestu izročijo šolskemu odseku v preudarek in poročilo.* Da pa se ne boste mogli izgovarjati, da ne

umejete peticije, akoprem sem gotov, da delegacija prav dobro pozna nje zadržaj, izročam tukaj gospodu županu autentičen slovenski prevod, da s tem pade tudi uzrok delegacije, da na umeje zadržaj peticije. V tem vam torej pridem jaz nasproti, in se naadam, da boste tudi vi, gospodje, toliko dvorljivi ter pripoznate mojo uljudnost, katero, prosim, smatrajte samo za tako, ker ne odpovedujem se pravi, da morem vsak čas zahtevati od Vas, da sprejemate tudi slovenske prošnje.

Ni Vas je tedaj boj ali mir, gospodje, volite! — (Burni, več časa trajajoči »Živio, Dobro, živio Nabergoj itd. na galeriji.)

Ker je tudi mestni svetovalec gospod Štefan Nadlišek prav dobro podpiral g. Nabergojev predlog, naj nam bode dovoljen, da prinesemo tudi nekoliko stavkov iz njegovega govora, kolikor smo jih namreč mogli v naglici zapisati si:

Gospod Nadlišek je govoril blizo takole: Jaz podpiram predlog čest. g. Nabergoja, ker ga nahajam popolnemu pravičnega; a abžalujem ravnanje mestne delegacije, ki si upa odbivati prošnjo še predno zašliši zbor. Jaz sem prijatelj vseh narodov, a pred vsem ljubim svojega. Obe narodnosti imati v tej deželi enake pravice. — Mej tem pa ko imamo v mestu (izimši okolič) vse polno raznih italijanskih in nemških šol, o slovenskih ni duha ni sluha, zaradi česar naši otroci vse premalo pohajajo v šole in če hodijo vanje, obliče v ljudske šole in više ne morejo, ker jim pomanjkuje vsake prave podlage.

Sedanja sistema ljudske šole v tem mestu ne velja sploh nič in bi se moralo v mestnej šolske komisiji marsikaj predrugačiti. — G. Nabergoj Vam je uže rekel, da pravica do slovenskih ljudskih šol izvira tudi iz § 19. državne temeljne postave; na to vi ne morete odgovoriti, ako nočete sami sebe pobijati. Naša občina, oziroma dežela potrosi vsako leto nad 400.000 gld. za šole, o tih le 40. del za slovenske šole v okolici, vse drugo gre v korist italijanskim šolam in za poitalijančevanje. V Trstu samem, brez okolice, živi mnogo slovenskih družin; te tudi pla-

čujejo posredne in neposredne davke, kakor Italijani, kako se torej mora odrekati njim pravica, katero v resnici imajo. Se v Gorici, majem mestu, kder živi primerno manjše število Slovencev, nego tukaj, je za slovenske otroke v šolah vsaj nekaj po vladi preskrbeno, tukaj pa prav čisto nič. Gospoda, vi s tem, da se protivite prošnji, o katerej govorimo, izrekate, da je tukaj 26000 brezpravnih ljudi, Slovencev, kar pa se ne sklada se sedanjo dobo svobode in prosve. Jaz torej gorjo podpiram predlog svojega kolega Nabergoja.

Tako sta govorila slovenska mestna odbornika, gromovita hvala jima je odmevala raz galerije; a prav v tej, za nas tržaške Slovence tako važnej dobi je »blekno« nek slovenski list, da Trst ima za Slovanstvo manj veljave, nego Gorica in še več takih abotnosti, katere zavračati pripuščamo kakemu podlistkarju. Mi se denes nočemo prepirati, katero mesto je za slovenstvo bolj važno: Trst ali Gorica; naša načelo je, da je treba braniti vsako ped slovenske zemlje zaradi naroda in Slovanstva sploh, a ne zaradi tega bolj Gorico, ker tam morda živi kak moč, kateri je bolj praktičen in v Ljubljani boljše viden, in ker v Trstu prebivajo zopet nekateri, katere sovražni nek podlistkar. Trst bo le imel vedno največjo važnost za vse južne Slovence, tega ne ovrže noben hudomušnik, ali kafetarski politik, ki uže več časa pridiga tistim, ki ga hočejo poslušati, da je treba Trst pripustiti Lahom in le Gorico braniti. — A ta kratkovidnež ne ve toliko, ako je Trst zgubljen, gotovo je zgubljena tudi Gorica in Istra. — Obžalujemo le, da se zaradi strasti in osebne mržnje javljajo take nihilistične misli, in morda ravno bi bilo treba, da, kakor se nek podlistkar izraža, objavimo članek s podpisom ali podpis, da ž njim javno stigmatiziramo osebo, ki pridigajo moralo drugim, sami pa ne le da anonimne spise pošiljajo v liste, temuč tudi z anonimnimi pisarji strežejo po časti svojih sorjakov. — Žalostne so take razmere, in naši sovražniki jih smejo biti veseli. — Sice

Podlistek.

Ženskemu spolu.

(Konec.)

Nasprotno pa bi bilo veliko zlo in to posebno, ako bi se tega zla poprijela ženska mladina, ženski naš spol. To bi bilo nevarno; naj govore — če uže drugače nečejo ali radi okolščin ne morejo — moški v nemškem, italijanskem ali pa francoskem jeziku, če le žensko domači jezik vporablja. S ženo, z materjo govori vsa družina, vsi otroci — in jezik slovenske deklice, domače neveste je najboljša slovenica. Nasprotno pa bi protrl neslovenski duh mej domače Lare in to skozi široko odprte duri. Ne iščimo uzrokov našega počasnega napredovanja po širocem polji, po vseh kotih in vetrovih — ampak iščimo ga doma in najdemo ga v domovini, v možeh, ki so sem ter tja v ženskej obleki!

Nikdar naj nas ne oslepi narodna samozavest; bodimo odkritosrčni, kakor je bil odkritosrčen naš prvi lirik Prešeren, ki pravi: »Tajati led še le začne se.« Delajmo ustrajno in ne glejmo ne na desno ne na levo. Odstranimo svoje lastne pege, svoje napake in ob enem bodemo tudi pazili na pravo odgojo mladih Slovencev, brez kojih zavednosti nam ni pravega cilja. Narod slovenski zadobi potem mnogo za razvitek materinščine unetih reprezentantinj njeznega spola, kojim bi pokladali lepe besedice pesnikove:

Sem rodu slovenskega,
Kaj je »Slava« znam;
V srci mi do »slavnega«
Divji snuje plam.
Sinček moj pa mora bit'
Naroda, svobode skit.

One bi se potem, kot mile rožice, mnogokrat spominile Tomanovih besed: In kedar veselje vas, mati postati, Pregreje v srce in rodi se otrok, Svarite, redite mu v srčku zlati Pomen rodoljubja, prežlahutl, visok; Od zibelke male Do možnosti zale Skrbí naj edine vam bodo otrok! Pojite mu roda presvete napeve, Da v srci občutek se čisti in kri; Trebite iz srca škodljive mu pleve, Da jedro živelnjo mu ne zaduši, Da čisto in jasno, Da krepko in glasno Slovensko v slovenskem otroku plodi! Da, drage Slovenke, ohranite v svojem srcu ove globoko segajoče besede, saj so došle iz rudora plametečega srca nemrjivega nam pesnika. Ponos naj nadajda slovensko ženo, ki imade in je sprejela od naroda presvete dolžnosti; ponosna naj bode, saj so njene lastnosti naši prvi pesniki prekrasno opevali in svetu pokazali bogati zaklad, ki biva v nježno-čutečej Slovenki, v poštenih prsih naših rojakinj. Ponosne naj jih učinijo mile besede Prešernove, s katerimi poje:

Bog živi vas Slovenke,
Prelepe, mile rožice!
Ni take je mladenke,
Ko naše je krvi dekle.

S tem poslom pa nikakor ne merim na oni pojem, ki se glasi »ženska emancipacija«, ki obstoji iz dveh neukretno sestavljenih besed in je slovnična ter ob enem stvarna nesmisel in grdo polna zmes. Vsa poezija, koja nam toliko lepega o ženskej priopreduje, postane na ovi način gola ničla. Mislimo si le nježno-čutečega mladeniča, nekako vzvišeno gleda v obliče svoje izvoljene in jej boče razodeti, da mu ni mogoče brez nje živeti — in na to ga pretrga v najlepšej idealnej nadi tako

zvana krasotica, ki mu velevala: »Spisati hočem — članek proti gospodu J., ki se je oglašil kot kandidat za državni zbor, kajti njegova načela oziroma na colninsko vprašanje se mi ne dopadajo itd. — Mislimo si od dela utrujenega soproga, moža, ki priteče gladen opoludne domu in se mu naznani, da bode denes jed za jedno uro kesnej, ker se bavi njega soproga z nekim sestavkom o »socijaldemokratizmu«. To so in ostanejo čudni prikazki. Ženska naj ostane ženska, pač pa naj bode ponosna svoje zavednosti in naj si blaži srce, kakor uže v obče velevala naš pesnik Boris Miran, ko pravi: Blago srce je tudi podloga človeškemu bitju. Zavedajte se, hčerke našega naroda, blažite si srce, podajte rodoljubju, domoljubju lep prostorček v nježnej dušici in narod vas bode čislal in ljubil.

Kojej pa je izvanredna moč, ona naj svobodno sega dalje — a pozabiti ne sme v prvej vrsti na blaženje srca.

Če si ogledamo po drugih narodov navadah, vidimo, da se je v tej zadevi marsikaj popačilo — a da je prav naše žensstvo konservativno ostalo in se starih svetinj vestno obvarovalo.

In res se večina našega njeznega spola do dobrega spominja svojih svetih nalog; da — še več! Če prav smo še le o novejšem čisu na polji naše domače literature večji korak učinili, in če prav se je še le pričel rabiti naš jezik za vse stroke duševnega življenja — imamo tudi tu sodelujoče pisateljice in pesnice, ki so bile in so še vzgledne matere in ženske. Spominjam le na blago Josipino Turnogradsko, prerano umrlo soprogo rajnega dr. Lovro Tomana. Ona je kot mlada, bistroumna hčerka našega naroda in goreča domorodinja stopila v kolo slovenskih pisateljic in nam je kot navdušena prorokinja mnogo

mičnih cvetic zapustila. Jednako ste delale Lavoslava Kršnjakova, Vekoslava Oblakova in v naših dneh vrlo znana in prečestita pisateljica in pesnica Lujiza Pesjakova, rojena Chrobatova in Pavlina Pujkova, rojena Doljakova.

Konečno izrekam ponižno željo, da bi naše deklice, naše žene, naš nježni spol sploh ohranili nekatero zrnco mojih skromnih črtic. Naj ne ostane vse le »mlatva prazne slame« in naj ne izgine, kakor kafa ter naj ne odleti, kakor »bob o stene«. Saj vam je dana obilna moč, um vam je dan in srce čuteče; porabite vse te zaklade in spominjajte se vrstic, ki se glase:

Predrage sestrice, ko lunica mile,
Bliščeče, ko jutranji solnčica zar.
Vam bijejo v prsih prežlahutne je žile,
Nebeške ljubezni napolnjeni dar;
Ošabne visosti,
Pregrešne slabosti
Gotovše vas varje, kot tabor in var.

Moči ste bogate, ne iščite druge,
Obrnite pridno jo v plodno obirst,
Da spolnite vse sporočila zasluge
Spolnjenja, da hvali prečista vas vest.
Ta mater le ljubi.
Je nikdar ne zgubi,
Ki v mislih in djanji ostane jej zvest!
Vi pa, čestiti domorodci, pazite na pravo odgojo našega njeznega spola, podajte mu sredstva, da se razcveta, da si ohrani narodno zavest in da more o vsakej slovenskej hčerki veljati izrek, ki ga je rabil dr. Toman po svojej Josipini, ko piše: »Pod solncem ni bilo jednake deklice, ki bi bila v vsem tako popolna. Njeno življenje je bilo v resnici ogledalo slednjemu človeku, posebno pa ogledalo vam slovenskim deklicam in ženam.

Na dan 16. decembra 1883. —r.

nas boli, ko moremo to javljati, a dolžnost naša je, da z vso močjo zatiramo nesramno rogoviljenje proti sveti stvari zaradi nizkega mrženja oseb. Toliko za denes, drugo polagoma.

Politični pregled.

Notranje dežele.

V notranje našej politiki je velika tišina, ker so veliki prazniki, le nemški liberalci zdaj pa zdaj zaropotajo, da svet vé, da so še živi in — vladozmožni. Zdj jim ni po volji, da se je vrednost državne rente zboljšala i da je ta vrednost tako stanovitna, kakor skoraj nikoli še ni bila. Ker je pa to zboljšanje i ta stanovitnost državni in ljudstvu koristna, ne ugaja pa nekaterim borsnim igralcem, zato se zadirajo judovski in pojedeni časniki v finančnega ministra Dunajevskega i ker mu po ravnem potu ne morejo do živga, plazijo se po ovinkih z satiričnim naličjem, zadnjim, a malo nevarnim orožjem, katero jim je še ostalo.

Ker vsled razpora mej Francozi in Kitajci nastane lahko tudi nevarnost za avstrijske državljane na Kitajskem, zato je vojne mornarice poveljstvo na zahtevanje ministerstva zunanjih zadev ukazalo, da ima vojna ladija »Albatros« pod poveljem korvetnega kapitana »Wostry« odpluti najprej v vzhodno Indijo. Ko pride ta vojna ladija v Bombaj in Madras, takrat se razmere mej Francosko in Kitajsko uže tako pojasnijo, da bo mogoče razsoditi, ali bode potrebno, da Albatros da je do Kantona odpluje.

Hrvatski sabor je imel 21. t. m. tajno sejo, v kateri se je pogovarjalo, kaj je ukroneti zoper skrajno opozicijo. Trdi se, da so bili razgovori jako živahni in da skrajni oponenti hočejo za odpustanje prositi. V javnej seji, v dan 22. t. m. pa je deželni sabor na predlog poslanca Lončariča z 56 glasovi proti 22 sklenol, da se imata poslanca Starčević in Pilepić za osem sej iz zbora izključiti; 15 poslancev se je glasovanja vzdržalo. — Žalostno je, da na Hrvatskem, pa tudi drugod po slovanskih deželah, neizimši slovanskih dežel, k ljubi toliko britkih skušenj, še vedno proglašamo tiste veljave in veličine, do katere ima natorno pravice tolik, tako čil, zdrav i razumen narod.

Ogersko najvišje sodišče je potrdilo razsodbo prve stopnje, da so v Tisza-Eszlarskej pravdi zatoženi nekrivi. Veliko veselje v Izraelu!

V novobazarskem okraju se ropi tako množe, da je vlada sklenola vojaške posadke v Prijepolji in Plevljah pomnožiti.

Vnanje dežele.

Nemškega cesarjeviča so v Rimu zelo čestili, a znal se je tudi Italijanom prikupiti, posebno nasproti kraljici je bil nad mero dvorljiv; najprej jej je poljubil roko v imenu svojega očeta, potem pa čelo v svojem imenu; v poslanskej zbornici je rekel Manciniju in Spantigatiju: »Kadar sem v Italiji, mislim, da sem doma. Jaz ljubim italijansko ljudstvo iz vsega srca, in čudim se njegovemu zdravemu političnemu razumu; v vaši kraljevi o-bitelji imam najdražje i najboljše prijatelje.

Iz Ale se je telegrafično zahvalil italijanskemu kralju za gostoljubnost. — Toisto je storil tudi nemški cesar, in glas je počil, da nemški cesar in cesarica prideta prihodnjo pomlad v Rim. Govori se tudi, da je kardinal Jacobini poslal papeževim poslancem obširno tajno okrožnico o obiskanju nemškega cesarjeviča.

Nemški cesarjevič je 23. t. m. jutraj dospel v Berlin, kder ga je čakalo mnogo ljudstva, mej družimi tudi italijanski poslanec. — Prinesel je cesarju lastnoročno pismo italijanskega kralja.

V Belgradu je sicer državno sodišče, ki se je pečalo z uporom, razpuščeno, ali v okrajih, kder je bil upor, sodila bodo v prihodnje redna sodišča o velikej izdaji po določbah stojne sodbe in kraljevi komisarij ima še ostati. Nad Srbijo je tedaj nebo še zelo oblačno.

Ruski car se je na lovu močno poškodoval, ker se mu je zvrnil voz, v katerem se je vozil, vendar poškodovanje ni nevarno.

Na Irskem ni še miru i ga tudi ne bode. V Glasgovu so zadnje dni zopet obsodili pet oseb v dosmrtno, in pet v sedemletno ječo s prisiljenim delom. A vse te obsodbe nič ne pomagó, ker ljudstvo le dražijo; obsodbe bodo hudodelstva le množile; dokler se Irski popolnem ne oprosté, ne bo miru in konca hudodelstev.

Uradna poročila potrjujejo, da so Francozi zaseli trdnjavo Sontaj. Sovražnik je trdnjavo zapustil 16. decembra ter se umaknil, da ni znano, kam. Francozi so drugi dan zasedli trdnjavo.

Papeževa vlada je ukazala svojim poslancem, naj velevali na to opomnijo, da storé potrebne priprave za varstvo kristijanov v afrikanjskih deželah, v katerih krivi prorok vedno dalje sega. — Zadnje dni je Mahdi poslal tudi oddelek svoje vojske proti Darfurju, kder posadki zapoveduje Slatin bej, ki je rojen Dunajčan.

Dopisi.

Iz Materijske občine, dne 22. dec.

Večkrat smo uže brali v »Edinosti« o črvih, ki glodajo poljske pridelke, pa tudi o tacih, ki rijejo proti raznim zaslužnim možem, da bi jih spodbujali ter oni stopili na njih mesto. Obojih imamo tudi pri nas. Nekaj o zadnji vrsti.

Pa čemu rijejo, čemu glodajo in spodbujajo glavno našo koreniko, katera krepko drži našo občino uže več let, posebno pa zadnja tri leta?

Blizajo se volitve v obč. zastop. Zdj je čas za to, da se spodrine, da se podere močno deblo, da napravijo prostorsmisebi. To svoje umazano delo vestno izpolnjujejo. Prečejšni sneg odeva naravo, katera mirno počiva pod nedolžno belo odejo. Tako vreme je kar ustvarjeno za neko vrst živali — volkove, kateri iz svojih brlogov prihajajo k nam. To pa se ne dogodi vsako leto jednako. Večkrat jim zmanjka živčevja, da lažijo okoli po občini s kako polo v rokah, na katero lové podpisov, s katerimi bi hoteli požreti tega ali onega, ki jim je na poti.

Kakor se pa vsako tretje ali četrto leto preobrazijo požrešni črvi (ogrci), ki korenike pod zemljo glodajo, v krilate broščice ter se na dan pokažejo, tako se godi tudi s človeškimi črvi. Tri leta so neprenehoma na tihem spodbujali sedajnega obč. glavarja z raznimi tožbami, a zdaj so se pokazali kot broščice, ki po občini okoli letajo ter ljudi slepe, love glasove, nagovarjajo, podkupujejo ljudi za nove volitve. Prav zdaj so v najhujšem delu.

Kako pa se jim godi? Hvala Bogu, da malo bolje nego zaslužijo! Take ljudi — volkove v ovčjih kožah, — katere občinarji uže dobro poznajo, najboljše je, da bi jih sprejeli tako, kakor so predniki sprejemali prave zveri. Ako niso bili popihali iz Golca, kder sta bila dva prav danes, ni-sta bila odnesla zdrave kože. Tudi v Hrpelju, kder so bili glavni podpisovalci, malo boljše se jim je godilo. — Prav je tako, občinarji! Dobro se samo hvali in ponuja. Toliko zdrave pameti pač ima vsak, da vé, kaj je dobro in slabo; da zna ločiti pšenico od ljuke.

Čemu se ponujate, silite, saj smo Vas uže poskušili; spravili ste nas jedenkrat na led, a še osel, ki jedenkrat na njem pade, ne gre več drugič nanj; a kaj mislite, da smo še slabši nego neumna žival?

Dne 20. t. m. je bil občinski zbor v svojej zadnji seji, kder je g. Kastelic obč. glavar, položil račun. Pa kak račun! Tacega še ni dočakala naša občina. V treh letih so se znižale obč. doklade, a vendar je v našej blagajnici čistega ostanka nad 1800 glđ. — Čast in hvala g. Kastelcu!

Kateremu občinarju ni še v žilostnem spominu onih 1400 glđ. dolga, katerega smo morali plačevati, ko je bilo obč. glavarstvo v rokah onega moža, ki prav zdaj na vse strani razpošilja svoje volkove, da ljudi zapeljujejo?

Kdor ni slep, kdor je pri zdravej pameti, komur je draga svoja koža, mora sprevideti, kde so njegovi prijatelji in kde volkovi.

Ne gledé na to, da nam sedanje gospodarstvo tako ugaja, da dozdaj boljše ni bilo, temu uže samo nesramno rovanje in vsiljevanje od nasprotni strani nas zadoosti uči, da ne moremo želiti drugega, nego da ostane naša občina v onih rokah, katere so jo do zdaj tako umno vodile.

Nasprotniki g. Kastelčevi pa. ako želite na obč. stol, pokažite, kaj ste dozdaj dobrega storili. Ali nas želite pripraviti zopet na ono, kder smo bili takrat? Ali vas morda mikajo oni stotaki v denarnici, katero bi v kratkem spraznili ter z dolgovi napolnili? Za vaše obete ne damo piškavega oreha, ker vemo, da so samo v vaših ustih, dokler prosite in iščete; a potem bi za nas in naše potrebe ne vedeli. Zato vam svetujemo, da nam ni treba več pošiljati tihotapev in volkov v ovčjih kožah okoli, da jim ni treba plačevati drage poti, ker vse vaše zvijače so zastoj. Na dan volitve se vidimo in takrat tudi pokažemo v koga imamo zaslužno zaupanje.

V Logatcu, dne 28. dec. (Izv. dop.)

Nabergovo odločno postopanje v mestnem zboru Tržaškem je tudi pri nas vzbudilo občno veselje; mi čestitamo tržaškemu Slovencem na tako neustrašenem poslanstvu. — Iz zadnje seje Tržaškega mestnega zbora je pač razvidno, da je naš narod v Trstu močno vkoreninjen prav zato pa ni mogoče razumeti, zakaj nek list Trst prezira. — S tem si pač ne more pridobiti simpatij Slovencev, posebno pa Notranjcev, ki Trst predobro poznajo in imajo največji interes na tem, da se tam pridruži razmere; to pa se more zgoditi le s pomočjo mnogih tržaških Slovencev. — Ni prav, da se pri nas zamejuje stvar zaradi osebnosti; a to se je zadnji čas začelo posebno v Ljubljani na čuden način. — Pri nas na priliko ne odobramo, da se grdi narodna večina deželnega zbora, v tej večini so plemeniti značaji, gotovo naidušeni za vse lepo in dobro; ako so v zadnjem zasedanju podpirali vlado, storili so to gotovo s čistim namenom, da koristijo svojemu narodu. A vsega spoštovanja so vredni tudi oni odločni možje, ki so proti večini glasovali, ker tudi oni so storili z najplemenitejšim namenom. Gre le za to, kateri so v resnici več koristili narodu.

Sicer pa ni nobena nesreča, ako se v kakem zboru napravi tudi skrajna, radikalna stranka, tudi taka mora dosti koristiti, ker čestokrat spodbuja večino k ozbiljnemu delovanju. Po mnenju vseh pametnih ljudi, pa zaradi tega ni treba tolike vojne in take krize, kakoršna se zdaj vrši v Ljubljani.

Jaz menim, da bi bilo dobro, da se zopet poleže ta boj, akoprem priznavam, da se v boju pojmi čistijo, vendar pa se mora ta boj biti s poštenim orožjem in inu mora biti svrha le stvar.

Domače in razne vesti.

Za novo leto. Vodstvo dobrodelnega komiteta z gospodom županom — predsednikom Rihardom dr. Razzonijem na čelu, naznanja slavnemu občinstvu, da vpisovalne pole se nabajajo od 20. t. m. na razpolago gospodom, ki hočejo biti oproščeni novoletnih vizit, ter dva forinta podariti v blagodelni namen, in sicer v teh le prostorih:

V Tergesteju.

V kabinetu Minerva.

V čitalnicah: V starej, Novej, Schiller in Slavjanskej.

V kavanah: Borska, Specchi, Litke, Stella polare, Ferrari, Tommaso, Adriatico, in Fedel Triestino.

Trst, decembra 1883.

Imenovanje. C. k. namestnik je imenoval Franca Dorčića za okrajnega zivnozdravnika na Voloskem.

Odlikovanje. Presviti cesar je odlikoval ovetnika v Trstu dr. Franceta Schellana v viteškim križcem Franc — Jožefovega reda. — Nj. Vel. presviti cesar podelil je našemu rojaku g. Francu Hafnerju blivšemu profesorju na goriškej višjej gimnaziji in sedanjemu vodji državne gimnazije v Pazinu, viteški križ Franc Jožefovega reda rat njegovih zaslug na polji poduka in olgoje.

(Priznavalna pisma) zaradi moškega postopanja g. Nabergov-a so nam in g. Nabergovu došla od raznih krajev. — Ne moremo vsakega posebe objaviti; vesel pa nas, da se naše bratje toliko zanimajo za osodo tržaških Slovencev.

Nova vojna ladja. V soboto v jutro so spustili v morje pri sv. Roku na novo izdelanega torpedinca »Lussina«, kojega stroj ima moči 400 konj. Na mestu je bil tudi vice-admiral baron Sternek.

Tržaške novosti. — Ne sreče. Straža je odpeljala v bol-

nišnico 56 letnega težaka D. P., katerega je dobila hudo bolnega na pouličnem tlaku ležečega. — Jožef P, trgovski agent, moral se je zateči k zdravniku v bolnišnici, da mu ozdrave desno roko pasjega vgrizka. — Smrti pad. V noči od 20. do 21. t. m., padel je v znotranje prostore razkrova angleškega parnika »Bristol«, ki dela kontumac v pomorskem lazaretu pri sv. Bartiju, nek angleški pomorščak in ostal na mestu mrtve. Konstatirali so njega smrt in ukrenoli, naj se mrtvec pokopje na tamošnjem lazaretu pokopališču.

Posara. V petek ob 9. v jutro je nastal ogenj v stanovanju odvjetnika dr. Bozza, št. 14, v ulici »Sanità«. Kurili so premočno peč in tako povzročili, da so se saje unele v dimniku. Skode ni nobene, ker došli vatrogasci so koj ogenj pogasili. — Ponedelk v jutro je pričelo goreti v prodajalnici svinjine gospoda Ant. Papparotti, v ulici sv. Antona in »Campanile«. Vatrogasci so kmalu ogenj pogasili. Kako je nastal ogenj, ne ve se.

Nož. Alojzija B. 51 letna ženska, morala je iti v bolnišnico, ker je v prepiru dobila teško rano v nos.

»Circolo artistico« ali umetniški krog so osnovali v Trstu umetniki mej seboj. Odbor sestoji iz genijev v umetnosti, mej temi se nabaja i Slovan Rendić. Radostni pozdravljamo to početje, ki je nov dokaz, da Trst ni le trg za razprodajo »polenovke«, kakor bi nekoji radi dokazovali »ex cathedra«, ampak tudi za gojitev lepih umetnostij. — tr.

Štipendija. Razpisana je štipendija iz ustanove »Frankol« letnih glđ. 126 za gimnazijalce do 6. šole, rodoma Tržačane. Prošnje do 10. januarja 1884. na namestništvo v Trstu.

Gospod deželni poslanec Ivan Nabergoj. Pod zaključni kamen v našej lukl so položili i listino, na katero se je tudi naš deželni in državni gospod poslanec podpisal v slovanskem jeziku tako le: »Ivan Nabergoj, deželni poslanec.«

Nov slovenski advokat Gospod Dr. Tavčer napravil je pri tuk. viši sodnji odvetniški izpit z odliko.

Telegrafsko vodstvo nehajo z novim letom in se izročé njihovi pošli poštnim vodstvom. — S tem torej obvelja nova sistema združenja telegrafskih uradov s poštnimi.

Tatvine in policijske. Nek 55 letni furlanski težak je moral iti v kletko, ker je na račun dveh prodajalcev perutnine ukradel 17 gl. in 40 kr., kateri znesek je na mestu, da bi ga bil dotičnema izročili, za se obdržal in zapravil. — V soboto popoldne so straže odpeljale v senco pomorščaka na angleškem parniku »Atlas«, ker je necega N. F. s porcelanasto posodo uprav močno po glavi udaril. Ranjeni se zdravi na parniku. — Te dni so neznan tatovi zlezli čez ograjo na kolodvor in odnesli do 80 k. bombaza in vredno fine moke. — V nedelo ob 7. zvečer je šel nek dninar po ulici, ki drži na prostor pred mestno bolnišnico. Pred njim je korakal nek falot, kateri uprav mojsterski spretno spusti na tla tutko. Poberejo in obrnóvi se k dninarju, reče, da je našel »ekin«, in, ako hoče, da mu ga za polovično ceno. Dninar s predlogom zadovoljin, seže v žep in »slump« odšteje 3 glđ. za ničvredno kovino. Lumpa je brzo pete odnesel. Takih se je uže več prigodilo, ali svarjenje le malo pomaga, kajti nekateri imajo v glavi na mestu »možganova« menda le slamo.

Čudno maščevanje. Gosp. P. mlad trgovec tržaškega emporja, vsem jako dobro poznana osoba, ki ima pa posebne svoje muhe, hotel se je na uprav čuden način maščevati — ne vemo uprav — je-li nad pravico ali nad onim kolegijem pri jezuvitovskej cerkvi, ki se imenuje »ječa«. Ni dolgo od tega, kar je ta gospod prebil 7 mesečno ječo. V soboto zvečer je šel pred omenjeno ječo, ter se tu tako nespametno vedel, da ga vojak na straži opomni, naj se oddali. Ker pa ni hotel slušati, vojak nameris puško na njega in pozove ostale k orožju. Na to priteko vojači, ki tega čudnega gosp. ustavijo in odpeljejo v veliko kasarno. Drugi pravijo, da Premuda ni bil sam, imel je tovariša necega Boltija kape-tana, ki sta vojaško stražo celó insultirala — a zdaj se pa hladita v rumenej jedi velike kasarne.

Petarda. V Izoli, kder je skozi in skoz dobro avstrijsko prebivalstvo, počila je 20. t. m. na obletnico Oberdankovo petarda ob 11¹/₂ uri zvečer pred žendarsko kasarno; ljudstvo v Izoli je vsled tega pobalinstva hudo razdraženo in sumi da je petardo položil kak tržaški plačani potepin.

Vabilo na Silvestrov večer kateri priredi delalsko podporno društvo dne 31. decembra 1883 v spodnji dvorani pri »Zelenem hribu« Spored: 1. Godba na klavir. 2. Vesela igra: Poglavlje I, II, III. Osebe: Kolinski, svetovalec, g. J. Tance Vladimir, nj. sin, g. I. Schmidt; Vidimov, grajščak g. Kam. Ferdinški; Libinska, mlada udov; ag. Koblerjeva; Julija Podmanska, hči podčastnika, g. A. Kobalova, Marta, nje strežnica g. Sušanova 3. Spartanka deklamuje E. Sušanova 4. Paliva dražba. 5. Prevec: »V Orfeju«, igra na citre. 6. Slovo

staremu letu in pozdrav novemu. 7. Prosta zabava. Vstopnice za ude 10 kr., za povabljenega 20 kr. Čisti dohodek je namenjen za pokojnine. Radodarnosti niso stavljeni meje. Začetek točno ob 8. uri zvečer.

Iz Boljuna nam piše prijatelj: — Skoro neverjetno, a vendar resnično; v našem kotu, namreč v Ricianjih je še vedno priljubljena osveta. Poročali ste o svojem času, kako je nek gospod iz Loga pri Ricianjih preganjan. A pred mesecem se je zopet prav nekaj vandaličnega zgodilo. Na posestvu prav istega gospoda, Tržačana, je barbarska roka najprej podrla vrata »brajle«, potem pa porezala mnogo lepih rodovitnih trt. — Čast in pošteno bi bilo in vse Ricianje, da se zve za tako roko in vsi Ricianjci bi morali paziti, da zvedo za ničvrednega človeka, ki dela barbarske čine.

Repentabor 21. decembra 1883. Danes izročimo hladni zemlji truplo moža poštenjaka prve vrste, 82. letnega Antona Guština iz Cola. Bil je pokojnik veliko let načelnik velikorepenske županije, ud cenilne komisije sežanskega o. k. okraja, starešina ki je mnogo si prizadel, da iz kapitanije, postala je na Repentabru neodvisna župnija. Mnogo je skrbel in pripomogel, da se je sezidalo novo šolsko poslopje, eno najlepših v sežanskem okraju. Naj v miru počiva blaga duša.

Tržaška svobodna luka se ne odpravi še k malu. Ministerska komisija, ki je prišla v ta namen v Trst, izdelala je namreč spomenico, po kateri jo treba razširiti sedanja svobodna skladišča i napraviti posebno luko za petroleje. Za vsa ta dela pa se potrebuje 15 milijonov golinarjev, kateri pa se z ozirom na sedanje finančno stanje ne morejo dovoliti.

Gospodarsko in trgovinsko stvari.

Odkod siromaštvo in dolgovi?

(Konec).

Ako bi se mah potrebil raz nekaterih senožeti, ako ki se nekaj njiv prepuščilo za deteljo i travo, nakosilo bi se tudi več i bolje krme, s tem pa se lahko tudi živinoreja zboljša. Dve dobri mlazni kravi v hlevu dasti pol živeža vsej družini. Tako je, če si zna i hoče kdo pomagati, ako trpi ko živina — a čestokrat pri težavnem delu še lačen.

Da kmetovalec ne napreduje v svoje stroki, tega ni on kriv, ker ni v tem i onem podučen. Krivdo bi le takrat nanj zvrčali, ako bi bil v kmetijstvu dejansko podučen, pa bi dobre skušnje trmasto zavrgel. Našemu ljudstvu manjka še vse preveč dejanskega poduka v kmetijski stroki. Z jalovo teorijo ostane poduk navadno brezspesen.

Še nekaj zelo pomanjkljivega se nahaja tu i tam mej našim ljudstvom, kar pa naj le mimogrede omenim. V nekotnih krajih imajo zastarano napako, da mlado i staro vtika vso zimo gole noge v čevlje. Ker so noge vedno mrzle, zvirja iz tega prehlajenja; temu pa je uzrok, da človek ni nikdar trdnega zdravlja. To se opazuje lahko osobito o pozimskih tednih v cerkvi. Kakšno kašljanje i krehanje nastane mej božjo službo, tako da ljudje v pobožnih zdihljajih še drug drugega motijo. Svetovati bi bilo, da se deklice v šoli tudi plesti i šivati uče. Ženstvo bi v pozimskih večerih sebi i moškim napletlo dovelj potrebnih volnenih nogavic, rokavic i zapestnic. Ljudje bi imeli po zimi gorke noge i roke. Primerna gorkota je za živežem prvi pogoj zdravlja; prehlajenje pa prvi uzrok bolezni. Da si ljudje tudi pri obnavljanju nekoliko prištejejo, naj si čevlje vsaj dvakrat v tednu namažejo z mazilom, obstoječim iz nekoliko kuhanega lanenega olja, nekoliko loja, voska i smole. To mazilo stori, da čevlji štrikrat dalj časa trpe; v deževnem vremenu zabranijo mokroto, v mrzlem pa ostanejo gorki. Taci i jednaki napaki je mej našim ljudstvom še mnogo popraviti ali odstraniti, a kdo bo to vse našteval?

Duhovniki in učitelji imajo skoraj najlepšo priliko našemu ljudstvu o tem i onem kaj povedati, razjasniti in mu obče kaj pripomoci, do boljšega napredka v eni i drugi stroki, segajoč v kmetijstvo. V tem oziru so naše pripravnice za oboji stan še silno pomanjkljive.

Če hočemo kmetijski stan povzdignoti, trebalo bi kmetijski poduk tudi v ljudsko šolo uvesti in sicer kot zapovedan predmet. Za verstvom, čitanjem, pisanjem i računstvom, moral bi biti prvi predmet o kmetijstvu. Omenjeno poučevanje naj bi se pričelo z višjo skupino. Jaz trdim, da bi to našemu kmetu več koristilo, nego suhoparna slovnična pravila. Predmet, ki je toli imeniten za socialno življenje, pa niti ni zapovedan, nego čaka kakor suženj odrešenja i boljših dni, da stopi v šolo mej prve obilne predmete.

Nekateri opazovalci hoté vedeti, da je naše ljudstvo tudi zato napravljivo, ker se pregizdavo nosi, in da v prejšnjih časih

se ljudje niso tako »štemano« oblačili. No, tudi v tem morem naše ljudstvo zagovarjati, ter odkrito reči, da ova tožba ni po vsem istinita. Mogoče, da se pri posamezni osebi nekoliko »štemanosti« opazi, a povsod še vendar ne. Ako hočemo gizdavost pri ljudeh opazovati, treba jih je videti, kako so oblečeni ob nedeljah i svetkovinah. Pa poglejmo staro narodno obleko najprej pri ženskih ter jo primerjajmo sedanji moderniji noši. Prav bi bilo, da se naše ženstvo zopet poprime narodne noše, a vedeti je treba, da prejšnja obleka je bila mnogo dražja, nego sedanja, tudi v primeru k temu, da je bila bolj trpežna. Priletna ženska iz kmetijske hiše doma na Ravniku blizu Logatec mi je tako povedala: péča je veljala od 2-6 forintov. Tu pristavljam, da je berkalj, kakoršnega so v prejšnjih časih kupovale ženske za péčo, veljal vate 40 starih krajcarjev, zdaj pa se vdobi prav tak po 30 novih krajcarjev vate. Okolo vratu so nosile svilnat robec ki je veljal 3 forinte. Tak se zdaj lahko vdobi za 2 forinta. Krilo i ozaljšani moderc veljalo je 10-15 forintov. Kadar pa je šla nevesta k poroki: havba 10-30 for.; škrlatasto krilo 20-40 for.; predpasnik 5 for.; posrebrani pas 4-6 for. Mogoče, da je bilo prejšnje blago vse bolj trdno, ali v primeri k današnjemu je bilo vse predrago. Današnji je oblačilo kaj cenó i sicer zato, ker stroj naredi v eni uri več, nego človek z rokami ves dan. Klopčič koncev (civrina) ki se zdaj vdobi za 6 kr., mogla bi predica z starim vretencem poldrugi dan sukati in slednjič bi bile sukane niti vendar tu i tam ne jednako debele i tanke. Zavrtnoti pa me kdo utegne: blago z strojem narejeno za obleko je premalo trpežno. Tu mi je omeniti, da se dela blago z strojem — vsake vrste: močno i bolj slabo tanjko i debelo, trdno i mehko, lepo i grdo. Tu naredi vsakdo napako, ako hoče par novcev prištediti, pa si kupi bolj slabotno blago.

Sploh se lahko trdi, da je bilo ženstvo v prejšnjih časih bolj nališpano nego zdaj. Z vrednostjo, ki jo je imela nevesta na glavi, obleče se ženska zdaj od nog do glave. K poroki gre še celo razkrita; za lišp si kupi edini venec, ki velja 30-40 kr. Kde je tedaj tista potrata kakor v prejšnjih časih? Dragocena »havba« namenjena je bila samo za poročni dan, potlej pa je ležala v kakej skrinji brez vse potrebe i koristi. Imevali so v prejšnjih časih po 3-4 dni ženitovanje, kder se je nad mero pilo in jedlo ter brezpotrebno zapravljalo. Kde se današnji vidi taka potrata i zapravljivost? Ali ljudstvo zdaj ne štedi na vse mogoče načine?

Pa krenimo nazaj k obleki.

Plašč, kakoršen je bil poprej v navadi, veljal je 35-40 for. zdaj si lahko kupimo trdno suknjo iz debelega močnega suknja za 20 for. Logačan nosi visoke čevlje, ki veljajo 15 for. drugi z nizkimi botami dá za nje samo 6 for.; srebrni gumbi, kakoršne imajo še nekateri rojaki na oprsniku, veljajo do 2 for. zdaj si kupi 8 koščenih ali roženih gumbic po 1 kr. Ali se ne pravi to štediti?

Nekateri mislijo, da bi najboljša bilo poprijeti se zopet domače obleke, kakoršno si je v prejšnjih časih kmet sam pripravil. Tudi jaz sem za to. To je tudi treba vedeti, da kdor bi po starem kopitu volno in predivo prel, platno in suknjo tkal, tak bi svojo »raševino« in tisto »žlahtno suknjo« predrago plačal. Mej tem časom, ki bi se s tem delom ukvarjal, prisluži si lahko po drugej poti toliko, kolikor je volna in predivo vredno. Temu uzrok so stroji, ki z nečuvane hitrostjo predejo, pletejo i tkajo najfinše blago iz različnih snovi.

Časi so se predrugačili, s časom so nastale tudi druge okolnosti in drugačne potrebe. Treba je obračati plašč po vetru t. j. napredovati z duhom časa. Čas je zlato, tedaj ga je treba praktično izkoristiti. Klor pridela volno ali predivo, najboljša stori, da oboje proda naravnost v tovarno; nekoliko preje pa kupi, da mu ženske v pozimskih večerih napletejo gorke nogavice, rokavice ali še kaj drugega potrebnega za obleko. Za novce, ki jih je vdobil za volno i predivo, lahko si kupi dobre in trdne obleke. Vso to konkurenco dela zopet le umetni stroj današnjega časa.

Tu i tam se po trgih vidi ljudi nekoliko boljše oblečenih; kakšen »fant« ima tu uro cilindro ali pa ankerov v žepu, a tu je treba omeniti, da imajo v takih krajih ljudje navadno boljši zaslužek, in da takin krajec je le malo. Ako vidimo kmeta slabo oblečenega, tega so krivi prej navedeni trije uzroki. Beli Kranjec se tudi oblači v obleko, kojoj si večinoma doma napravi, vendar ga tare enako ubožstvo kakor druge njegove rojake. Nadloge in siromaštvo ni prišlo po tej poti mej naše ljudstvo, ampak po visocih davkih, slabih letinah, nekoliko po dotah, a slednjič tudi po slabem napreku v kmetijstvu, gospodarstvu, obrtnijstvu i rokodelstvu; zato ponavljam:

Naše ljudstvo je potrebno dejanskega poduka v tistej stroki, od katere se živi:

potrebuje napredka, da si vsaj po tej poti nekoliko pomaga iz siromaštva i dolgov.

Davki naj se znižajo! boljše letine naj pridejo i vse drugo se uže poravnava.

J. V.

Listaica uredništva. Gosp. F. P. v Z. Pokvarjeno prepisano iz Cegnarjevca uže pred 30. leti natisnena članka: »Pad Carigrada«. Takih spisov ne moremo rabiti, ker sami vemo, kde dobiti jih!

Tržno poročilo

Kava — dobra kupčija po viših cenah.
Sladkor — vedno slabše kupčija.
Sadje, olje, petrolje — nespremenjeno stanje, cene trdne.

Domači pridelki — v najslabšem obratu.

Sploh pa miruje kupčija zaradi praznikov.

Borsno poročilo.

Zarad praznikov miruje borsa, tendenca pa je najboljša in kurzi papirjev gredo kviško.

Dunajska borsa dne 24. decembra.

Žnotni drž. dolg v bankovcih	79	gld.	25	kr
Enotni drž. dolg v srebru	79	•	75	•
Zlata renta	98	•	95	•
5% avst. renta	93	•	85	•
Dejnice narodne banke	842	•	—	•
Kreditne dejnice	294	•	40	•
London 10 lir sterlin	121	•	—	•
Napoleon	9	•	60	1/2
C. kr. cekini	5	•	72	•
100 državnih mark	59	•	35	•

Poslano.

Opozarja se na današnji inšerat gospoda **Filipa Fromm-a.**

Telegram.

Iz Pulja 23 decembra.
V roci z št. 102 Edinosti, kličemo neustrašljivemu gospodu **Nabergoju** gromoviti »živio«!

Primorski Slovenci v Pulji.

Vabilo na naročbo „Slovana“.

Slovanstvo si pridobiva na svetovnem pozorišču od dne do dne večjo moč in veljavo, tako, da ima že zdaj odločevalno besedo v svetovnih dogodbah. Imenitno je tedaj za vsacega omlanega človeka, posebno pa še za vsacega, kdor je s ponosom ud velike in slavne rodbine slovanke, da zvedeva vedno točno o vsem, kar se godi imenitnega v Slovanih v političnem in kulturnem oziru.

In ravno mi Slovenci, kateri bi imeli toliko uzroka, da s paznim očesom opazujemo napredek Slovanstva ter zajemamo iz njega novo moč v neravnem svojem političnem boju, premalo smo skrbeli doslej, da bi se seznanjali z bitjem in žitjem ostalih slovanških narodov ter tako budili slovanstvo zavest in narodni ponos.

Da se opomore temu nedostatku, odločila sva se podpisana izdajati tednik z naslovom **„Slovan“**, kateri bode od novega leta izhajal v Ljubljani vsak četrtek na osmih straneh velike četverke.

„Slovan“ bode prinašal razne spise politične, gospodarske, znanstveno-popularne, kulturno-zgodovinske in leposlovne vsebine. Pridobil si je stalnih dopisnikov ne le iz vseh slovanških pokrajin, ampak tudi iz Bolgarske, Česke, Hrvatske, Poljske in Rusije, tako, da bode prinašal vedno

izvirna poročila o vsakoršnih imenitnih dogodkih po širnem slovanškem svetu.

Za znanstveno-poučni in zabavni del pa si je pridobil **„Slovan“** 51 stalnih so-trudnikov. Ti naši sotrudniki so porok, da bode mogel **„Slovan“** vsestransko izvrševati svojo nalogo in da bode tako ustrezal današnjim potrebam slovenskega naroda.

Poleg vsega tega pa je **„Slovan“** tudi najcenejši tednik slovenski; velja namreč za celo leto samo 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld.

Slovenci! Ako boste z obilnimi naročili podpirali **„Slovana“**, bode prinašal tudi ilustracije, kakor žele mnogi ro-doljubi. Ako se namreč oglašate zadostno število naročnikov, prinašal bode v vsakej številki slike, katere bodo seznanjevale slovensko občinstvo z zaslužnimi možmi in znamenitejšimi kraji velike slovanške domovine, ali pa mu predočevale predmete iz narodnega življenja slovanškega.

Ker je cena listu res mala, nadejava se tedaj potrebne gnotne podpore. Vrh tega pa upava, da stopijo v kolo dozdanih sotrudnikov tudi drugi domoljubislovenski, kateri naj blagovoljno pošiljajo **„Slovanu“** poročila o vsakem znamenitem dogodku v ožji naši domovini.

Konečno še prosiva, naj se naročnina pošilja upravnistvu, dopisi pa urednistvu lista, ter sklepava svoje vabilo s klicem:

»Naprej zastava Slave!«

V Ljubljani, dne 19. decembra 1883.

Ivan Hribar, Anton Trstenjak,
izdajatelj in lastnik, odgovorni urednik.

G. Piccoli,

homopatien in ale-patičen lekar

„Pri Angelu“

v Ljubljani,

na Dunajski cesti,

priporoča p. n. ob-

činstvu po 10 letni

kušnji te le

izborne zdravlja.

Antirrhemon, najboljšo zdravilo proti prehlajenju kostobolji, hromoti delavnih čutnic, bolečinam v križi in v prsih, prehladnim bolečinam v glavi in v zobeh. Steklenica 40 kr.

Dr. Mora-vo sredstvo zoper mrzlico je najbolje med vsemi dozdaj znanimi zdravili proti spridenju prehladne mrzlice. Steklenica 80 kr.

Marija pomaga železočne kapilice. Omenjeno zdravilo služi v pomoč, ako kdo nima dobrega železoda, ako ima slabo sapo, ako ga napenja, ako se mu peha in ga vije, proti železočnemu prehlajenju, zlatenici, ako se komu hoče vzdigati, ako boli koga glava (če to ne izvira iz železoda), proti zgagi, ako se dela komu kamen in nabira sluz, proti železočnemu krču in zaprtju, ako je želedec pokvarjen z jedjo in pljačo, proti glistam, proti boleznim na vranci, jetrih in proti zlati žili, in v lazičnih mrzlicah. Steklenica 20 kr.

Najboljše in najvplivnejše prave ner-večko pomohilje jetrne olje proti mrmo-rici, rhabitisi, plučnici, kašlju itd. Stekle-nica 60 kr.

Pastile iz sladnega ekstrakta (Malz Bonboni) proti kašlju in prehlajenju, škatlja 10 kr.

Pastiline santoninske; izkušeno zdravilo zoper gliste, škatljica po 10 kr., 100 koščkov 70 kr., 1000 koščkov 4 gld. 50 kr.

Salliolne pastile proti prehlajenju naj-boljši pripomoček proti davici (difteritisi), plučnim, prsnim in vratnim bolečinam, zoper kašelj in hripavost, škatljica 20 kr.

Naročila se izvršujejo točno po pošti na poštno povzetje. 16-8

Podružnica v Trstu.

Priviligiranega in odlikovanega obrtnijskega zavoda

R. VLAHOV

z Šebenika v Dalmaciji, Via della Pesa št. 8, za protestantsko cerkvijo.

Ima veliko zalogo lastnih različnih likerjev po najnižih cenah, to je: **Vlahov** eliksir posebnosti — **Roob Coccola** — **Puritas** — **rozolij** **Maraškin** in dezertna vina, Tartaro, Vodice, Maraškin, Plavin, bodisi v boteljah, bodisi v zabojih za domačijo in za razpošiljanje.

P. n. občinstvu se naznanja, da večidel omenjenih likerjev se pro-daja v Trstu pri **A. Bischoff** — **G. Urbanis** — **C. Paleologo** — **A. Paulin** — **A. Cesareo** — **C. Attanosopolo** — **C. Soffianopolo**. 10-6

Loterija za „Narodni dom“.

Upravni odbor društva »Narodni dom« je sklenil v svoji seji dne 26. novembra t. l., da se *žrebanje efektivne loterije* na korist »Narodnemu domu«, določeno na dan 31. decembra 1883, *preloži* vsled dovoljenja visokega c. kr. finančnega ministerstva *za jedno leto*, torej na dan

31. decembra 1884.

Da se loterija povoljno obnese ter obrodi pričakovani uspeh, treba je, da se razproda polno število izdanih srečk, česar se nadejamo v tem podaljšanem obroku ter prosimo slavno občinstvo slovensko, da v tem času marljivo kupuje srečke ter omogoči sijajno izvršitev našega rodoljubnega podjetja.

V Ljubljani, v dan 3. decembra 1883.

Dr. Alf. Mosché

Ivan Hribar

predsednik.

tajnik.

Le jedenkrat

podaje se tako ugodna priliha, da si za polovico prave cene omisli vsakdo izvrstno uro.

Fromm Dunaj.

Velikanska

razprodaja.

Politične razmere, ki so nastale v vsej Evropi, zadele so tudi Švico; vsled teh razmer se je na stotine delalcev izselilo, tako da je obstanek tovarn jako domoljub. Tudi največja fabrika za ure, katero smo mi zastopali, se je zaprla začasno, ter nam je zaupala prodajo svojih ur. Te tako zvane *Washingtonske žepne ure* so najboljše ure vsega sveta, koje so izredno elegantno gravirane in giljoširane ter so ameriškega sistema.

Vse ure so natanko repasirane ter garantujemo za vsako uro pet let.

V dokaz gotovoga jamata in stroge solidnosti, prevzamemo s tem dolžnost javno, da vsako neprilagojeno uro nazaj vzamemo in z drugo zamenjamo.

1000 komadov remontoir žepnih ur, katere se pri kozici navijajo brezključa, s kristalnim okrovom. Izredno natančno regulovane; razen tega so tudi elektrogalvanizirane pozlačene, z verižico, medalijonom itd., preje jeden komad gl. 25, zdaj le gl. 10.20. 1000 komadov krasnih ur na sidro (ankeruhr) od srebrnega niklja, točkah na 15 rublinih, z emailiranimi kazali, kazalom za trenutke in kristanim ploščnatim steklom, natančno na sekunde repasirane; preje jeden komad gl. 21, zdaj le gl. 7.25. 1000 komadov ur na valje (cylinder-ur) v giljoširanih okrovi od srebrnega niklja, s kristalnim ploščnatim steklom, točkah na 8 rublinih, fino repasirane, z verižico, medalijonom, in baržunastim etujem preje gl. 15, zdaj le gl. 5.60. 1000 komadov ur na sidro (anker-ur) od pravega 13 lotnega srebra, odobrenega od c. kr. denarnega urada, točkah na 16 rublinih, razen tega tudi električnim potern pozlačene, fino regulirane. Vsaka taka ura stala je preje gl. 27, zdaj pa samo gl. 11.40. 650 komadov ur za dame od pravega 13 lotnega srebra, odobrenega od c. kr. denarnega urada, točkah na 8 rublinih, elegantno in najfinije pozlačene, pridjana je tudi benecijanska vratna verižica; preje je stal jeden komad gl. 28, zdaj pa samp gl. 15. 1000 komadov Washingtonskih remontoir žepnih ur, od pravega 13 lotnega srebra odobrenega od c. kr. denarnega urada, pod najstrožjim jamstvom na trenutke repasirane, s kolesjem od niklja, tako da nij treba teh ur nikdar popravljati. Pri vsakej uri da se zastoj tudi jedna urna verižica, medaljon, baržunasti etui in ključ; vsaka taka ura stala je preje gl. 35, zdaj pa neverjetno samo gl. 18. 1000 komadov ur za dame od pravega zlata z 10 rubini, preje gl. 40, zdaj gl. 20. 1000 komadov remontoir ur od pravega zlata za gospode ali gospé, preje gl. 100, zdaj gl. 40. 650 komadov ur za stene v finem email okviru in z bilom, repasirane; preje komad gl. 6, zdaj samo gl. 3.75. 650 komadov ur z ropotcem, fino regulovane, dajo se rabiti tudi na pisalni mizi, preje gl. 12, zdaj le gl. 4.80.

Pri naročilih za ure z majatnikom (pendeluhren) priloži naj se tudi mala svota.

Naslov:

Uhren-Ausverkauf

der

12-8

Uhrenfabrik A. FROMM,

Wien, II. Obere Donaustrasse 107.

Kedo zeli dajati vezila za praznike?

Album
iz pliša in usnja z muziko in brez nje
v vsakej iz okrasjem in vezenino, v vsakej obliki z bogatimi okovi iz nikla in po starinsko od soldov 70, 80, 85, 90, gl. 1.40, 1.45, 1.50, 1.70, 1.80, 2.20, 2.35, 2.50, 2.75, 2.80 in više.

Album
za pesniške proizvode iz usnja in pliša v vsakej velikosti z okrasjem in brez njega, po vsem najnovjši in brez soldov 35, 65, 80, 90, gl. 1—, 1.20, 1.30, 1.50 in više.

Mape
za pisarije brez in s potrebnim v vsaki velikosti iz pliša in usnja z okrasjem in vezenino popolnoma novosegno od 30, 35, 45, 60, 70, 75, 80, 90, gl. 1—, 1.15, 1.25, 1.40 in više.

Listolki za denar in za vizitnice
iz usnja vsake vrste z vezenino in okvirji, ali brez tega po vseh cenah.

Škatle za duhan
in mošnje za denar v vsakej obliki, iz raznih kovin, tkanin in usnja, vedno le novost od soldov 5, 7, 10, 12, 15, 18, 20, 25, 28, 30, 32, 38, 40, 42, 45, 47, 48, 50 in više.

Cekarje ali mošnje
za ročna dela, zadnja novost iz Dunaja in Pariza v vsaki velikosti in obliki iz usnja, pliša in svil. gl. 1—, 1.40, 1.45, 1.65, 75, 85, 90, 95, 1.50, 1.60, 1.75, 1.80, 1.25, 1.35, 1.45, 1.50, 1.60, 1.75, 1.80, gl. 2—, 2.40 in više.

Skrinje
za pisalno orodje iz lesa, kosti in drugih surovin, različnih oblik, popolna novost po fabriških cenah.

Predala za rokavice in robce
iz usnja in pliša z okrasjem in vezenino in brez tega po jako nizkih cenah.

Najnovjši predmeti
iz pravega oljkinega lesa, kaj posebnega za videz, kakor: skrinjice za dišave, za slike, za ure, za pisarije, za tintnike, za razna dela, šatule itd. itd.

Predmeti dunajskih in francoskih novosti
iz bron in drugih najfinjših kovin, kakor: uroščice, kandlabre, tintniki, pepelnice in tisoč drugih prekrasnih predmetov.

Predmeti najnovjši
iz švicarskega rezljanega lesa, v katere se da tudi vdelati vezenino, kakor: Obešalnike za obleko in ključke, postavljake za rožlo, tintniki, rože za liste, mizice, omarice za karte itd. po najnižjih cenah.

Predmeti
najnovjši iz stekla in porcelana, postavljake za cvetice in za ribice, steklenice za spaino sobo, kakor tudi vsakovrstni vrčki, posodice za zobobame in žigice s smešnimi podobami in v raznih oblikah.

Predmeti
najnovjši iz kineškega lesa prekrasne oblike in po najnižji ceni, to je: pavčki za hudarje, obešala za ključke, liste, plašče, skrinjice za smotke in cigarete, vrčke za barvila in za duhan in tisoč drugih predmetov; kakor tudi.

Tisoče in tisoče
predmetov zadnje novosti iz Dunaja, Pariza, Milana in Londona, malenkosti, galanterije in predmetov za vsakdanjo rabo.

Novosti
v čezramnikah, modercih in zavratnicah za gospode.

Novosti
v zaponkah, brasketih in medaljonih, v klobancih za zavratnice, zavratniških in rokavcah.

V Dunajski prodajalnici

C. REISS

v Trstu.

Op. Ta prodajalnica pošilja vse predmete tudi s povzetjem in cenike brezplačno in frankirano.

Velika zaloga zimskih zukenj

v raznih barvah, počev iz volnena tkanja po najnovjšem krovu

gl. 15 komad

kakor tudi popolne zimske obleke iz novošegnega sukna po gl. 12.

v kroačnici

PELLEGRINA LEVI

Via S. Antonio Nr. 5.

nasproti kavarni „alla Stella Polare“.

Brez te varstvene znamke, postavno zavarovane, ima se to zdravilo smatrati kot ponarejeno.

Cvet zoper trganje

po dr. Maliču,

je odločno najboljšo zdravilo zoper protin ter reumatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter žitcih, otekline, otrpnele ude in kite itd., malo časa če se rabi, pa mine popolnoma trganje, kar dokazuje obilno zahvala Zateva naj se samo cvetu zoper (Varst. znak.) trganje po dr. Maliču s zraven stoječim znamenjem; 1 steklenica 50 kr.

Planinski želiščni sirop kranjski,

izboran zoper kašelj, hripavost vratobol, prsne in pljučne bolečine; 1 stekl. 56 kr. Koristnejši, nego vsi v trgovini se nahajajoči sokli in siropi. 20—13

Pomuhljevo (Dorsch) jetrno olje,

najboljše vrste, izborno zoper bramore, pljučnico, kožne izpuške in bezgavne otekline 1 stekl. 60 kr.

Anaterinska ustna voda,

najboljše za ohranjanje zob ter zobnega mesa in takoj odpravi smradljivo sapo iz ust. 1 steklenica 40 kr.

Kričistilne Kroglice, c. kr. priv.,

ne sme bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se uže tisočkrat sijajno osvedočile pri zabasani človeškega telesa, glavobolu, otrpnenih udih, skazenem želodcu, jetrnih in obistnih boleznih, v škatljah a 21 kr; jeden zavoj s 6 škatljami 1 gl. 5 kr. Razošljava se le jeden zavoj.

Naročila iz dežele izvrše se takoj v lekarni pri „samorogu“.

Jul. pl. Trnkóczy-ja

na mestnem trgu v Ljubljani.

Priporočila se

Nova prodajalnica

CARLO ACQUAROLI

-7 Via Caserma 7-

drobno pohištvo, igrače blago za obleke

13 posebnost vpletenicah

Najnižje cene.

(10-7)

Govori se slovensko.

Gold. 60.000 v dar.

Vsak, kdor kupi blaga za 20 gl. v prodajalnici obleke

Gustavo Forli Corso N. 29, dobi v dar srečko državne loterije, s katero more dobiti gl. 60.000 rente v zlatu. 5—5

Gold. 60.000 v dar.

Neprevarljivo!

Uspeh garantiran!

Znesek dobi vsak precej nazaj, pri katerem nema uspeha moj siguran delajoč

Roborantium

(sredstvo za rast brade). Prav tako sigurno dela proti pleševosti in izpadanju las. Uspeh garantiran, ako se večkrat rabi. Odposlila se v originalnih steklenicah po gl. 1.50 in steklenicah za poskušnjo po gl. 1.

Dobiva se:

J. Grolsch in Brnu (Brünn). — V Trstu pri Pavlu Rocca. — V Gorici pri S. Cristoforetti. V Zadru pri K. Andreovich. C. Šilavy, Fiume.

Nobena prevara! 10—7

Tam se tudi dobiva pristna Grolschova karpatska ustna voda, zanesljivo sredstvo za ohranjanje zobov, zobnega mesa in ust, narejena iz zdravilnih korenin in rastlin moravskih Karpatov, steklenica po 60 kr.

Kedor išče pomoči, dobi jo!

Kder ni nič več pomagalo, pomagali so prvi in edino pravi, 59 krat odlikovani IVAN HOFF-ovi izdelki za hrano in zdravilo iz slada, kateri so ozdravili na stotine ljudi po zdravnikih uže popolnoma zapuščenih ter so jim dali življenje in zdravje.

(Lastne besede ozdravljenih.)

Ivan Hoff-ova sokolada iz slada.

Jako redivna in krepična za vse slabotne in na življenjske težave ljudi. — Jako okusna in priporočljiva, kder je uživanje kave prepovedano. 1/2, kilogr. paket gl. 2.40, gl. 1.60, in 1 gl. — Pri moči eji naročbi rabat.

Nezdrava kri, hemoroidi, onemoglost, slab želodec, vse te bolezni zdravi Ivan Hoff-ova piva iz sladovega izlečka. Še celo v slučaju, k bi bil čutili zgubiti vso veselje do jedca. A pomoč je treba ozbiljno rabiti. Zdravniki so proglasili Ivan Hoffovo pivo iz sladovega izlečka in njegovo sokolado iz slada, kakor najboljše redvino in zdravilno sredstvo; za pljučne bolezni koncentrirani izleček iz slada, za pomajknje krvi sokolada iz slada, za lažje prsne bolezni koncentrirani izleček iz slada itd. Dokazi za vse to so mnogi dvorni diplomati, kolone, priznanja zdravnikov in za vse ozdravljenih bolnikov.

Edinemu iznajdniku in izdelovalcu pristnih preparatov iz sladnega izlečka, c. k. dvornemu založniku skoro vseh evropskih vladarjev, gospodu

IVAN-u HOFF-u,

c. k. svetovalcu, lastniku zlatega križca za zasluge s krono, vitezu visokih pruskih in nemških redov, Dunaj, tovarna I. Grabenhof, Bräunerstrasse 2, Zaloga tovarne in pisarna: Graben, Bräunerstrasse 8.

Velečeni gospod!

V prilogi dobite deset frankov, in Vas proim, da mi pošljete za to svoto sladovega koncentriranega izlečka. Ivan Hoffovo zdravilno pivo pijem uže 6 let jaz ga dobivam redno iz Amsterdama. Jaz vam ne morem z besedami izreči, kak uspeh ja napravilo to pivo v moji družini. Jaz in moj sin nista več mogla tečno jesti, ne spati. Moja hči je bila nervozna in bičična. Vsi živenski in zdravilni balzami — tako imenujemo Váš izleček iz slada — nas je zoper popolno ozdravili. Kako dobro je visokocenjeni knez Anton Hohencollerski, kraljev visokost, 11. Vam je dal zlato svetilo za zasluge opazil: Nobenemu se ne prista tako dobro napis svetilje s bene merenjem, nego Vam. Kralj Dunski je tudi rekel, da je sam poskušal zdravilno moč Ivan Hoffovega izlečka iz slada pri sebi in svoji družini. — Jaz in moja družina smo čitali vse Vase naznanila in Vam voščimo dolgo življenje v korist človeštva. Imam čast priporočati se Vam s posebnim spoštovanjem Váš hvalečni

Kakor postansko naj Vam služi to le: Dve leti sem trpel za bronhialni katar in sušico v goltancu, tako, da niam mogel voč glasno govoriti. Prvi dunajski profesorji so me poslali v Gleichenberg in v Nizzo, iz Nizza prišelci začel sem rabiti Vášo izvrstno zdravilno pivo in javiti moram Vam na čast, da sem po Ivan Hoffovem zdravilnem pivu popolnoma ozdravil, da mi jed tekne in da se dobro počutim. Prosim Vas torej, da mi pošljete 28 steklenice zdravilne pive, 2 kilogr. Sokol. de iz slada in 2 mešalje: bonboni iz sladnega izlečka in zaamujem s posebnim spoštovanjem: Franc Maly, tovarna za moške obleke in trgovina s suknem Mariabillerstrasse Nr. 69.

Uradno zdravilno poročilo.

C. k. centralni odbor itd. v Flensburg-u. — Ivan Hoffovo zdravilno pivo iz sladovega izlečka pokazalo se je kot izvrstno krepično sredstvo.

Major Wittge, poslanec kralj. pruskih lazaretov. Cene pravega Ivan Hoffovega zdravilnega piva iz sladovega izlečka: 13 steklenic gl. 6.06, 28 steklenic gl. 12.68, 56 steklenic gl. 25.48. — Od 13 steklenic na zgoraj se pivo pošlje franco v hitro. Za pošiljatev iz Dunaja: 13 steklenic gl. 7.26, 28 steklenic gl. 14.60, 56 steklenic gl. 29.10, 112 kilogr. Sokolada iz slada 1. gl. 2.40, 11. gl. 1.60, 111. 1. — Pri močnejših naročbah dovolj se rabati. Koncentrirani sladovni izleček 1 steklenica gl. 1.12, 112 steklenice 70 soldov. Bonboni iz slada: 1 možnjica 60 soldov (tudi 112 ali 114 možnjice). Naročbe pod 2 gl. vrednosti se ne izvršujejo. Prvi, pravi, sluz razaspijajoči Ivan Hoffovi pravi bonboni iz slada so v modrem papirju. Pri kupnju naj se odločno terja take.

OPOMIN.

Naj se tirja le prave Ivan Hoff-ove izdelke iz slada z varovalno marko pri c. k. trgovski sodni avstrijski in ogrski zabilježeni (slika iznajdnika). Ponarejenim izdelkom drugih manjkajo zdravilna selišča in pa niso prav napravljeni, kakor Ivan Hoff vi izdelki iz slada in vtegnje to ej, po izreku zdravnikov, celo škodovati. 12—7

Glavno zalogo v Trstu ima: Franc Ks. Princ trgovec na Akvedotu. V Ljubljani: Peter Lassnigg, v Gorici: G. Cristoforetti, v Mariboru: F. P. Holasek, na glavnem trgu, v Ptui: J. Kasimir, lekarnar, v Celji: J. Kupferschmidt, lekarnar.